

Kreft i Norge 2016

Nøkkeltall for utvalgte kreftformer

Kreftregisteret
23. oktober, 2017

Redaktør: Inger Kristin Larsen

Skrivegruppe: IK Larsen, B Møller, TB Johannesen, S Larønningen, TE Robsahm, TK Grimsrud, G Ursin

Kreftregistrering: TV Antonsen, I Aune, HH Brenn, ØL Carlsen, M Dahl, AH Dahlen, K Eik, L Enerstvedt, I Forberg, SEO Frøland, Y Gjelsvik, K Grape, MN Haneborg, S Hansen, I Hatle, IH Heien, I Herredsvella, M Johansen, G Kjølborg, KO Knudsen, T Kristiansen, T Lane, TL Lindvik, W Melbye, KL Nilsen, S Nymoen, T Nygård, SS Olsen, AV Owren, AH Seglem, LB Skard, IB Skaaret, IB Stange, L Thyssell, A Tysvær, K Østby

Data behandling og analyser: J Gulbrandsen, MB Jerm, TÅ Myklebust, Y Nilssen, SE Tysvær, B Aagnes, S Aaserud

Nyttige linker

Krefttall for alle de nordiske landene: <http://www-dep.iarc.fr/nordcan.htm>

Cancer in Norway 2016: <https://www.kreftregisteret.no/cin-2016>

Nedlasting av kart og figurer fra denne publikasjonen (PDF): <https://www.kreftregisteret.no/cin-2016/sammendrag/>

Om du har spørsmål til tallene kan du kontakte
vår kommunikasjonsrådgiver og pressekontakt Elisabeth Jakobsen (tlf 906 93 521).

For mer komplekse datauttrekk, kontakt datautleveringsenheten ved Kreftregisteret: datautlevering@kreftregisteret.no

Hvordan forstå krefttall

I vår årlige utgave av Cancer in Norway oppgir vi nye sykdomstilfeller (insidens) både som absolutte tall og som rater. De absolutte tallene (det faktiske antallet) gir et konkret svar på hvor mange som rammes av de ulike kreftsykdommene årlig, eller innenfor ulike perioder på flere år.

Folketallet har økt med nesten 2 millioner siden begynnelsen av 50-tallet, og andelen av eldre har også økt. Begge disse faktorene bidrar i seg selv til at vi i dag har flere krefttilfeller enn for 60 år siden, men vi vet også at risikoen for kreft har økt. For å kunne si noe om hvordan den underliggende risikoen for kreft har endret seg over tid, må vi derfor både ta hensyn til endringene i alderssammensetningen og befolkningsøkningen. I kreftepidemiologien gjør vi dette ved å oppgi forekomsten av kreft i rater. Rater benyttes altså for å kunne sammenligne risikoen for kreft i ulike populasjoner (for eksempel fylker, eller land) og i ulike tidsperioder. Vi kaller rater som er justert for befolkningens alderssammensetning og størrelse, for aldersstandardisert rate. Samtidig tar vi hensyn til befolkningsøkningen (eller nedgang) ved å oppgi ratene per 100 000 personer (ofte også oppgitt som tallet for ett år, slik at vi snakker om raten per 100 000 personår).

Slik tolker du tall og diagrammer

Tolking av kreftdata kan være vanskelig. Hver enkelt kreftform er statistisk sett en ganske sjelden hendelse, og tilfeldige variasjoner i hvor og når sykdommen opptrer, vil påvirke forekomsten fra ett år til ett annet. I tillegg kan tallene for det siste året være ufullstendige på grunn av forsinkelser i innmeldingen av sykdomstilfeller. For å få større og mer stabile tall presenteres ofte krefttallene for femårsperioder. Vår tolkning av tallene er gjort både på bakgrunn av den siste femårsperioden, og på bakgrunn av langtidstrender.

Definisjoner

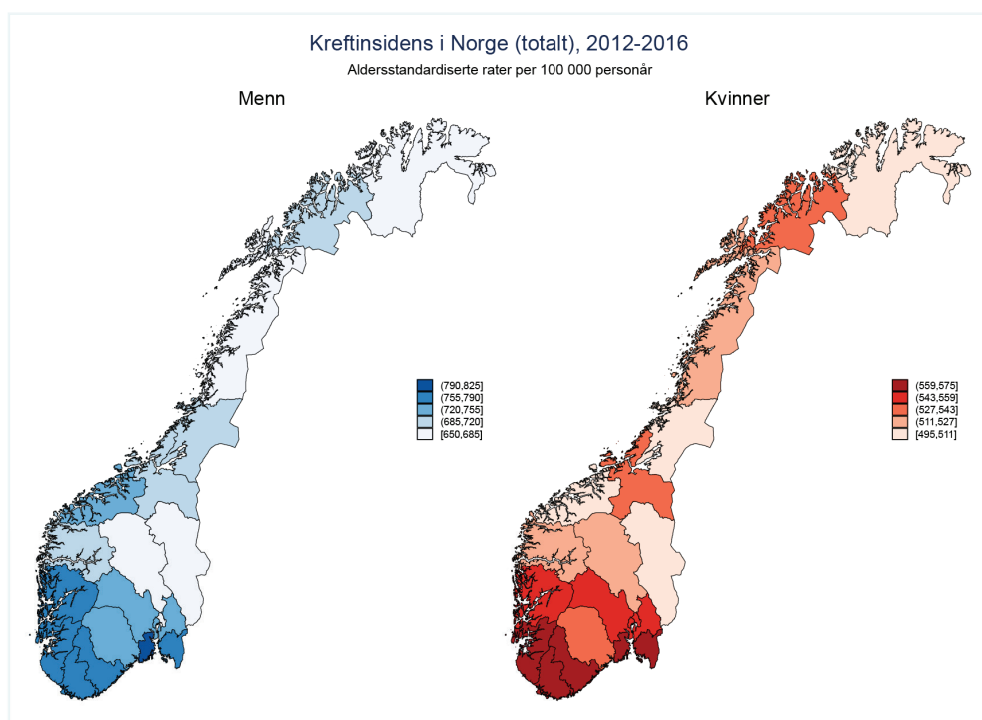
Insidens	Antall nye sykdomstilfeller i en definert populasjon innenfor en gitt tidsperiode.
Insidensrate	Antall nye tilfeller i en populasjon (insidensen) dividert på antall personer som er i live og derved er under risiko for å få sykdommen i samme periode. Raten er uttrykt per 100 000 personår.
Aldersstandardisert insidensrate	En rate for insidens som er justert for alderssammensetningen i befolkningen. Insidensraten blir justert (vektet) i forhold til en standardbefolkning, og uttrykker insidensraten slik den ville vært dersom alderssammensetningen hadde vært lik den i standardbefolkningen over tid. Standardiseringen brukes for å kunne sammenligne rater på tvers av populasjoner og tid.
Aldersspesifikke rater	Raten for en gitt aldersgruppe.
Mortalitet	Antall dødsfall totalt eller av en gitt sykdom eller sykdomsgruppe i en definert populasjon innenfor en gitt tidsperiode.
Mortalitetsrate	Mortalitet dividert på antall personer som er under risiko for å dø i samme periode. Raten er uttrykt per 100 000 personår. Dersom det ikke gjøres en aldersstandardisering, vil dette være det som refereres til som en "ren" rate.
Prevalens	Antall av populasjonen som er i live ved et gitt tidspunkt, og som har eller har hatt sykdommen.
Relativ overlevelse	Observert overlevelse dividert på forventet overlevelse i en sammenlignbar gruppe i den generelle befolkningen. En "sammenlignbar gruppe" defineres ut fra med hensyn til vanlige faktorer som påvirker overlevelsen slik som alder, kjønn, og tidsperiode.

Kreft i Norge 2016

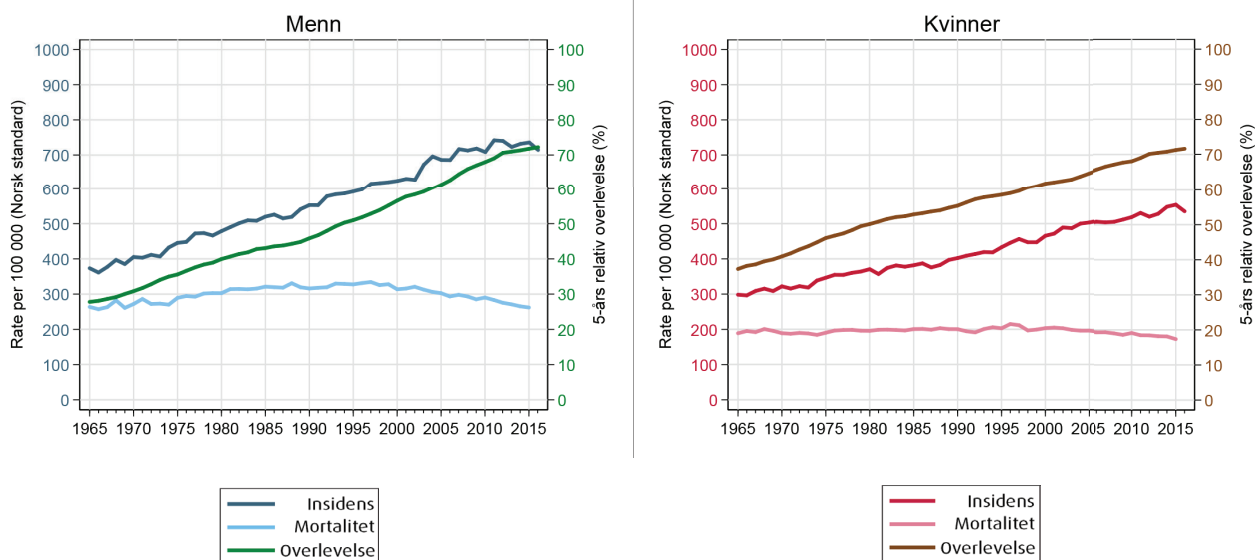
I 2016 ble det registrert 32 827 nye krefttilfeller i Norge. Av disse, var 17 763 tilfeller (54 %) blant menn, og 15 064 (46 %) tilfeller blant kvinner. Risikoen for å rammes av en eller annen kreftform øker med alderen, og 36 % av alle menn, og 30 % av alle kvinner har blitt vil rammes av diagnostisert med en kreftsykdom innen fylte 75 år.

For alle aldre samlet sett er de vanligste kreftformene blant menn prostatakreft, lungekreft, tykktarmskreft og kreft i blære og urinveiene. For kvinner er de vanligste kreftformene brystkreft, tykktarmskreft, lungekreft og føflekkreft.

Kartet viser insidensratene i fylkene for alle kreftformer samlet i perioden 2012–16

Figuren viser utviklingen av insidens, mortalitet og overlevelse for alle kreftformene samlet i perioden 1965–2016

Tabellen viser insidens, mortalitet og overlevelse for utvalgte kreftformer

Kreftform	Kjønn	Insidenstall, 2016	Insidensrate, 2012-16	Forandring i rate (%) fra 2007-11 til 2012-16	Mortalitetsrate, 2015	Overlevelse (%), 2012-16
Alle kreftformene	M	17 763	728.7	1.2	...	72.2
	K	15 064	540.6	4.5	...	71.6
Tykktarm	M	1 415	59.0	2.7	24.1	62.0
	K	1 588	53.3	7.3	20.4	67.3
Endetarm	M	823	33.3	1.2	11.2	68.5
	K	517	20.0	-0.9	5.5	67.2
Lunge	M	1 615	68.6	-6.1	50.1	16.0
	K	1 465	52.1	9.4	35.0	22.0
Føflekk	M	1 066	40.4	23.9	8.5	83.7
	K	1 048	36.4	23.2	4.6	90.1
Hud, ikke føflekk	M	1 085	46.1	11.2	...	...
	K	997	29.4	15.7	...	...
Bryst	K	3 371	123.8	7.0	20.5	89.7
Livmorhals	K	342	13.2	8.9	2.9	80.5
Livmorlegeme	K	774	27.6	-5.9	2.3	84.0
Eggstokk	K	488	17.9	-7.4	...	...
Prostata	M	5 118	207.2	-3.2	51.1	93.6
Testikkel	M	285	11.8	-1.5	0.2	98.6
Blære og urinveier	M	1 271	51.4	8.4	11.0	76.7
	K	488	16.1	15.0	3.5	69.3
Sentralnervesystemet	M	380	19.0	-13.8	8.2	61.3
	K	460	20.3	-20.2	5.9	76.4
Skjoldbruskkjertel	M	137	4.4	42.8	0.8	89.6
	K	307	10.1	29.7	1.0	94.2
Non-Hodgkin lymfom	M	587	23.3	3.9	8.4	72.6
	K	429	16.3	2.2	4.7	77.1
Leukemi	M	648	26.1	2.7	11.6	61.8
	K	513	17.9	4.3	5.9	67.2

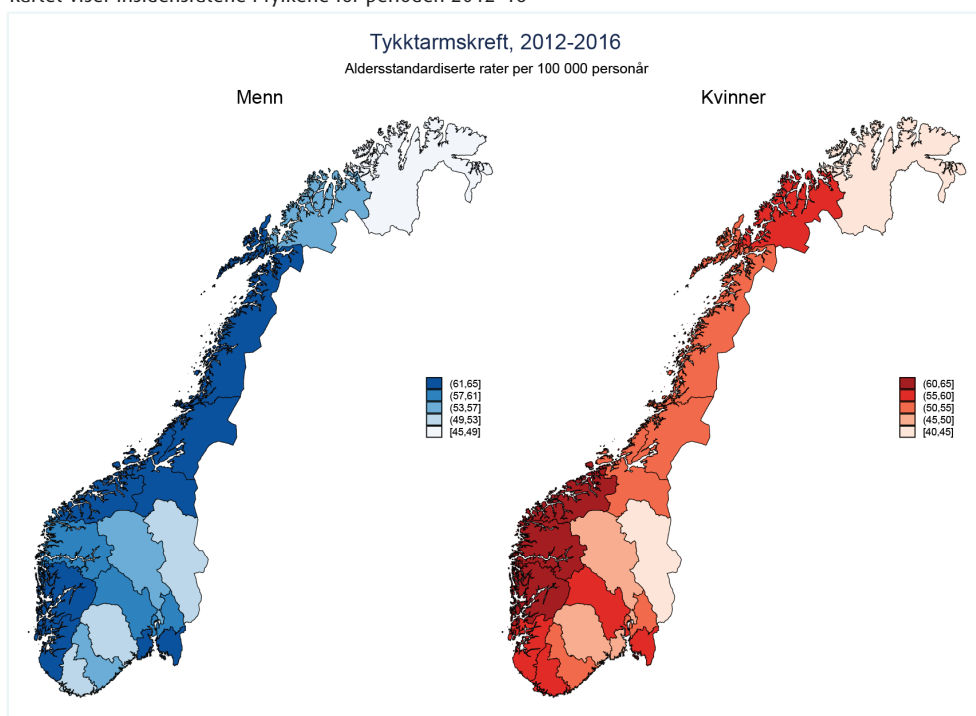
Insidens og mortalitetsratene er aldersstandardiserte med norsk standard, og presentert per 100 000 personår. Overlevelse er oppgitt som 5- års relativ overlevelse.

Tykkarmskreft

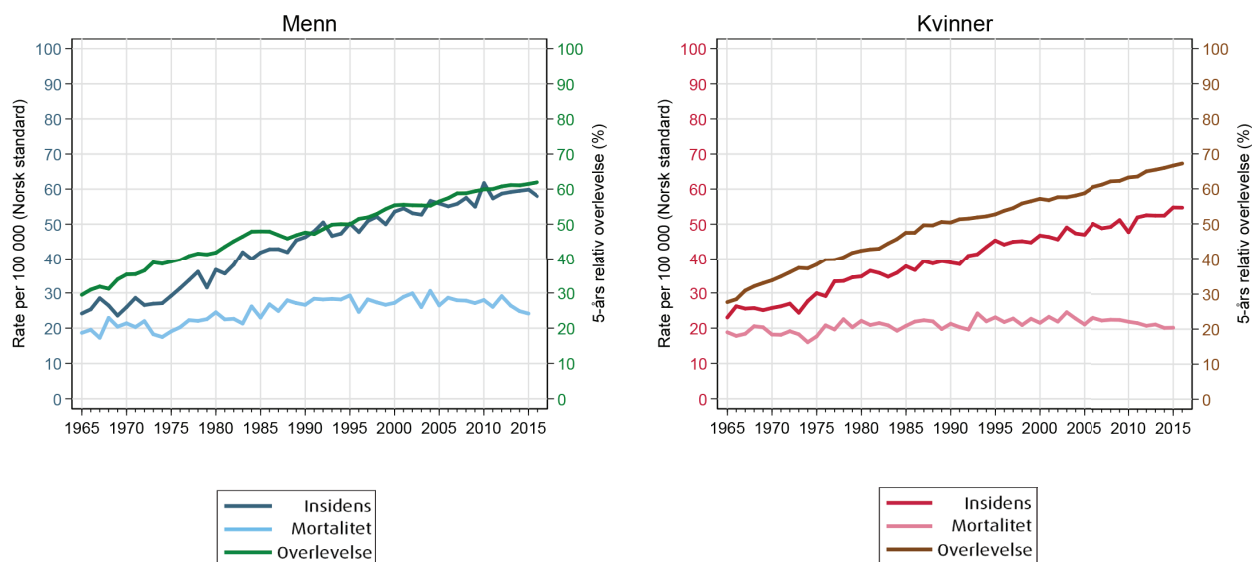
Tykkarmskreft er den tredje hyppigste kreftformen blant menn, og den nest hyppigste kreftformen blant kvinner. I 2016 ble tilsammen 3 003 nye tilfeller av tykkarmskreft registret i Kreftregisteret. I den siste tiårsperioden har det vært en svak økning i insidensen av tykkarmskreft hos menn, og en noe større økning hos kvinner. Median alder ved diagnose er 73 år.

Kjønn	Insidenstall, 2016	Insidensrate, 2012–16	Forandring i rate (%) fra 2007–11 til 2012–16	Mortalitetsrate, 2015	Overlevelse (%), 2012–16
M	1 415	59.0	2.7	24.1	62.0
K	1 588	53.3	7.3	20.4	67.3

Kartet viser insidensratene i fylkene for perioden 2012–16

Figuren viser utviklingen av insidens , mortalitet og overlevelse for alle kreftformene samlet i perioden 1965–2016

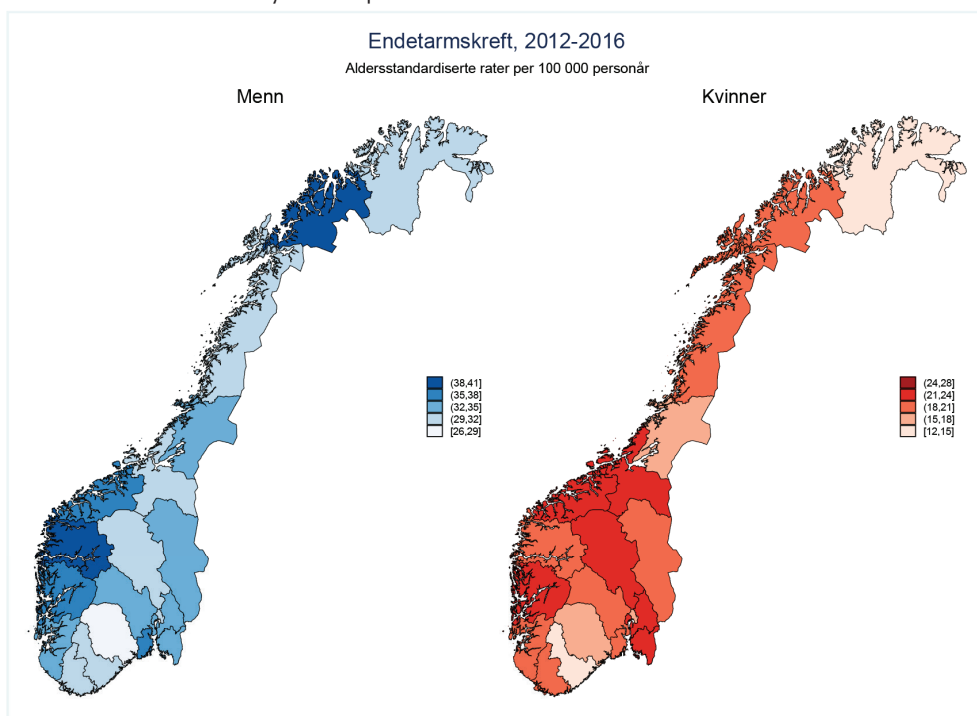

Endetarmskreft

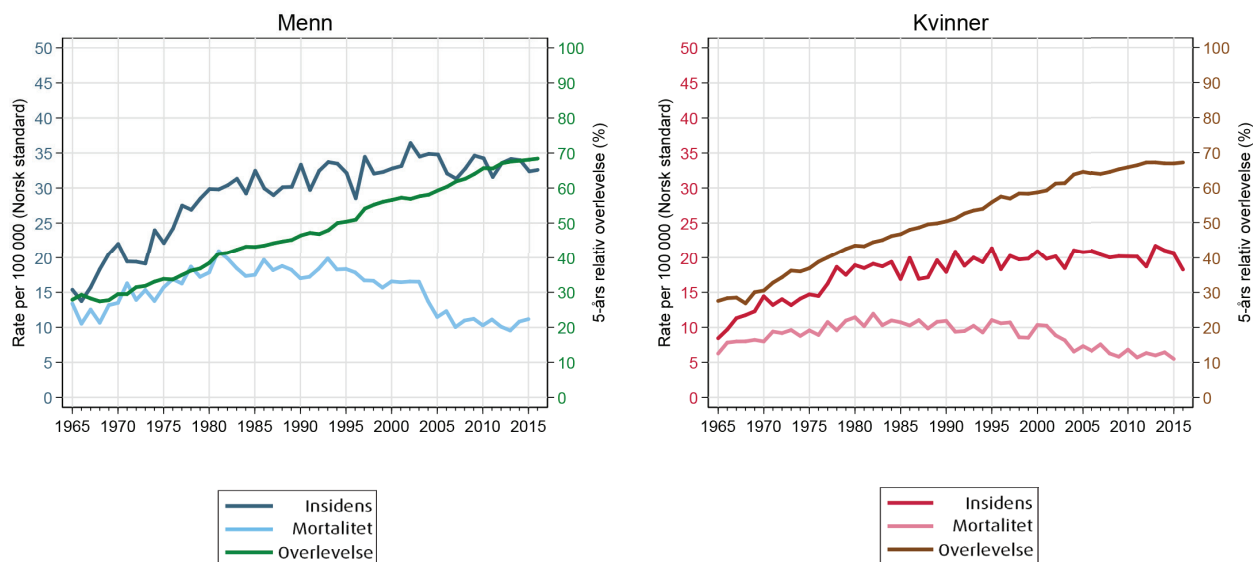
Endetarmskreft er sjeldnere enn tykktarmskreft, men dersom en ser tykk- og endetarmskreft samlet sett, er dette den nest hyppigste kreftformen både for kvinner og menn. Det har vært relativt stabile rater det siste tiåret. Median alder ved diagnose er 69 år.

Kjønn	Insidenstall, 2016	Insidensrate, 2012–16	Forandring i rate (%) fra 2007–11 til 2012–16	Mortalitetsrate, 2015	Overlevelse (%), 2012–16
M	823	33.3	1.2	11.2	68.5
K	517	20.0	-0.9	5.5	67.2

Kartet viser insidensratene i fylkene for perioden 2012–16

Figuren viser utviklingen av insidens, mortalitet og overlevelse for alle kreftformene samlet i perioden 1965–2016

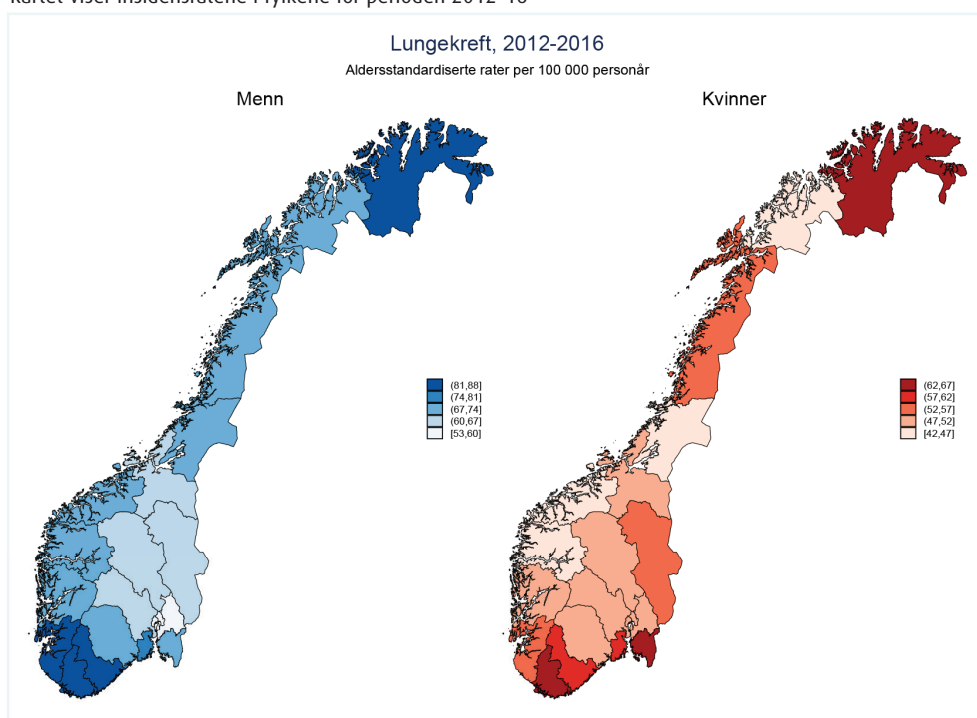

Lungekreft

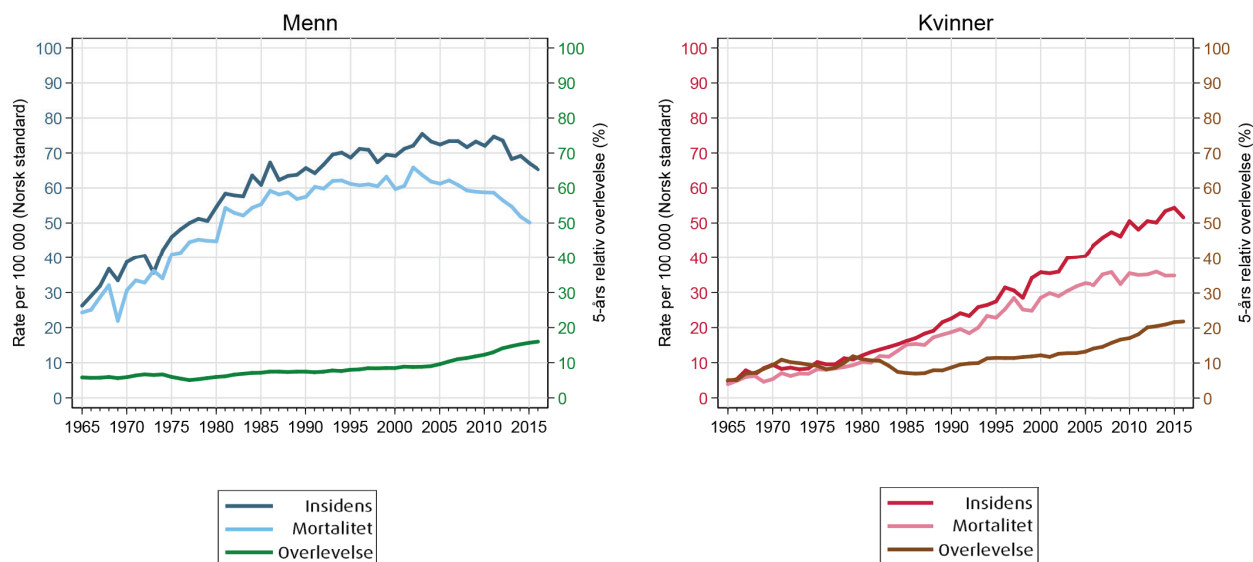
Lungekreft er den tredje største kreftformen både blant kvinner og menn (tykk- og endetarmskreft er hyppigere når disse kreftformene sees på under ett), med 3 080 nye tilfeller i 2016. Median alder ved diagnose er 70 år. De siste fem årene har vi sett en svak nedgang i insidensratene for menn. For kvinner derimot, er det fremdeles en økning i ratene.

Kjønn	Insidenstill, 2016	Insidensrate, 2012–16	Forandring i rate (%) fra 2007–11 til 2012–16	Mortalitetsrate, 2015	Overlevelse (%), 2012–16
M	1 615	68.6	-6.1	50.1	16.0
K	1 465	52.1	9.4	35.0	22.0

Kartet viser insidensratene i fylkene for perioden 2012–16

Figuren viser utviklingen av insidens, mortalitet og overlevelse for alle kreftformene samlet i perioden 1965–2016

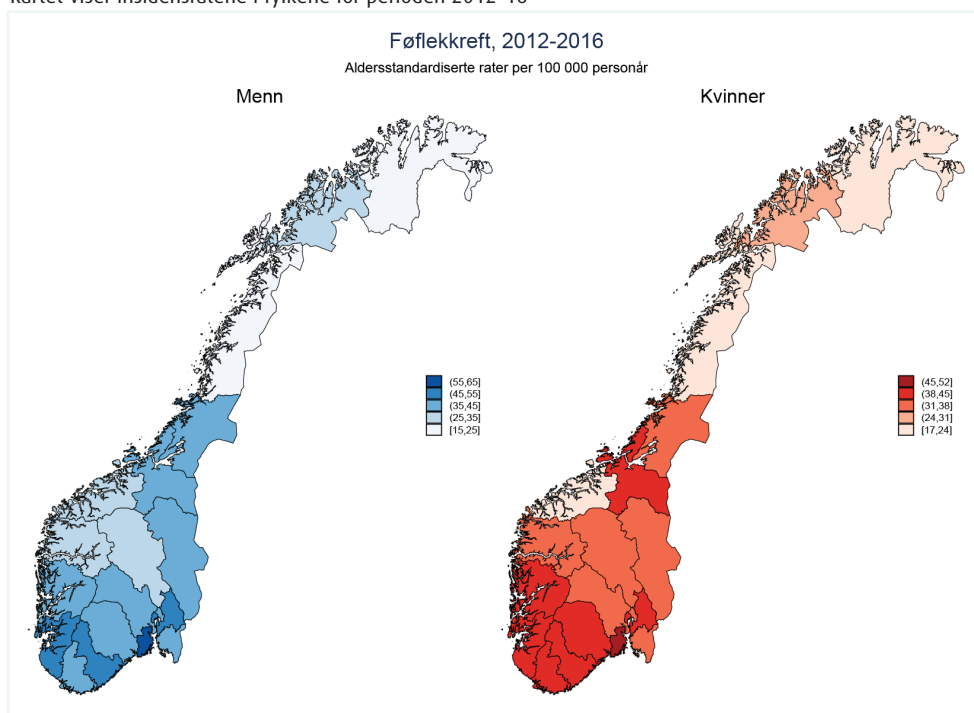

Føflekkreft

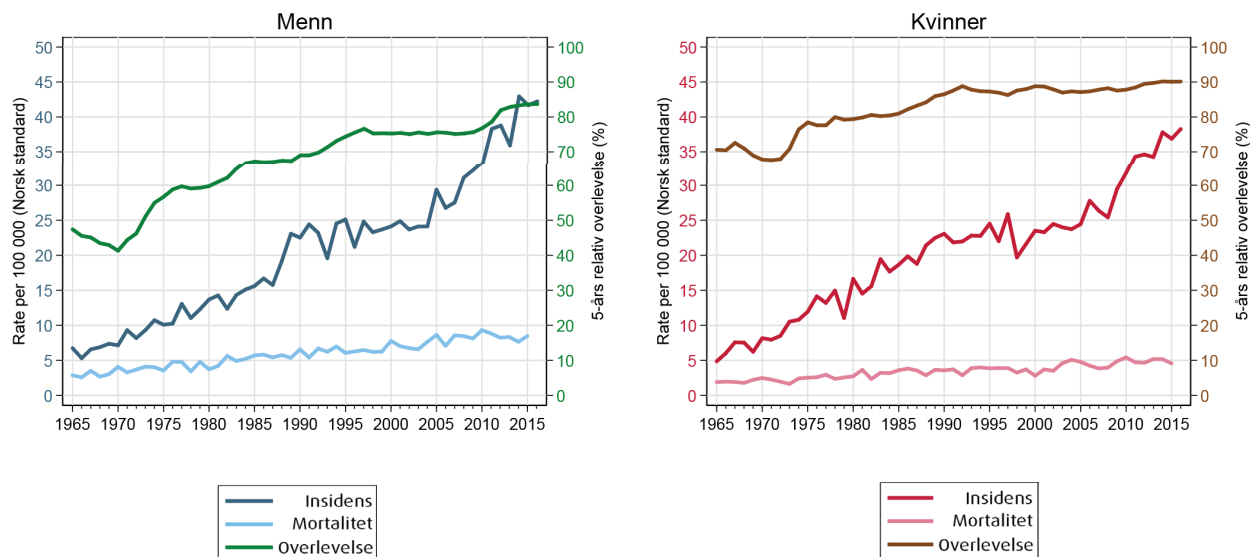
Føflekkreft er en av de kreftformene som har hatt sterkeste økning i forekomst den siste tiårsperioden, og det er også den kreftformen som har størst geografisk forskjell i insidens med høyest insidens i de sørligste fylkene, og lavest i de nordligste. Vi ser f.eks. at kvinner og menn i Vestfold, som har de høyest insidensratene, har henholdsvis 3 og 4 ganger høyere insidens enn Finnmark som har de laveste insidensratene. Median alder ved diagnose er 65 år. Til sammenligning har annen hudkreft 79 år som median alder ved diagnose.

Kjønn	Insidenstall, 2016	Insidensrate, 2012–16	Forandring i rate (%) fra 2007–11 til 2012–16	Mortalitetsrate, 2015	Overlevelse (%), 2012–16
M	1 066	40.4	23.9	8.5	83.7
K	1 048	36.4	23.2	4.6	90.1

Kartet viser insidensratene i fylkene for perioden 2012–16

Figuren viser utviklingen av insidens, mortalitet og overlevelse for alle kreftformene samlet i perioden 1965–2016

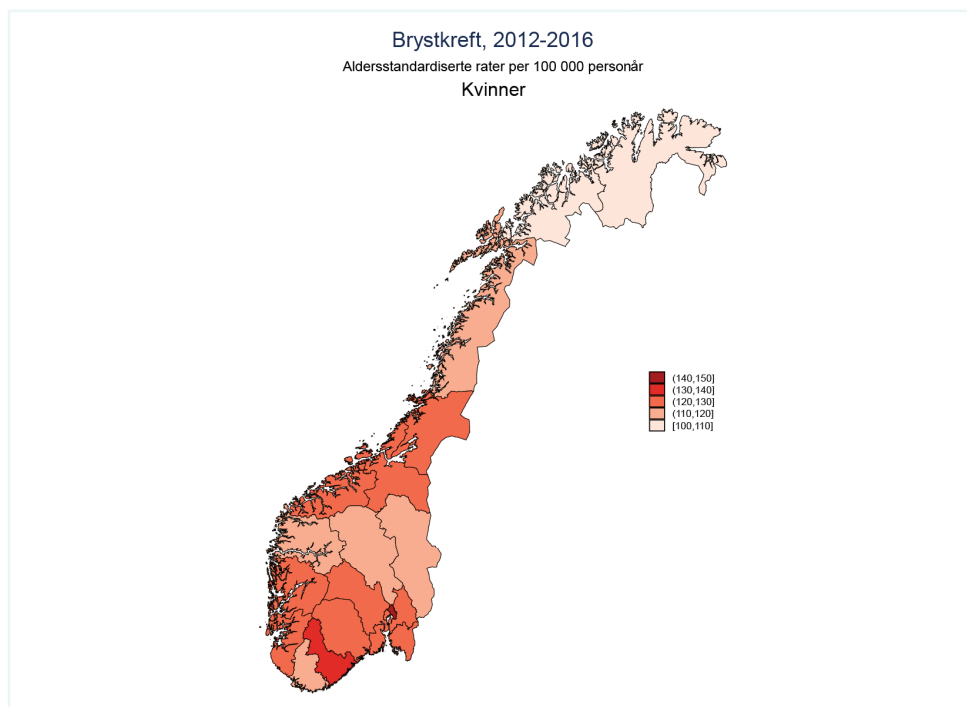

Brystkreft

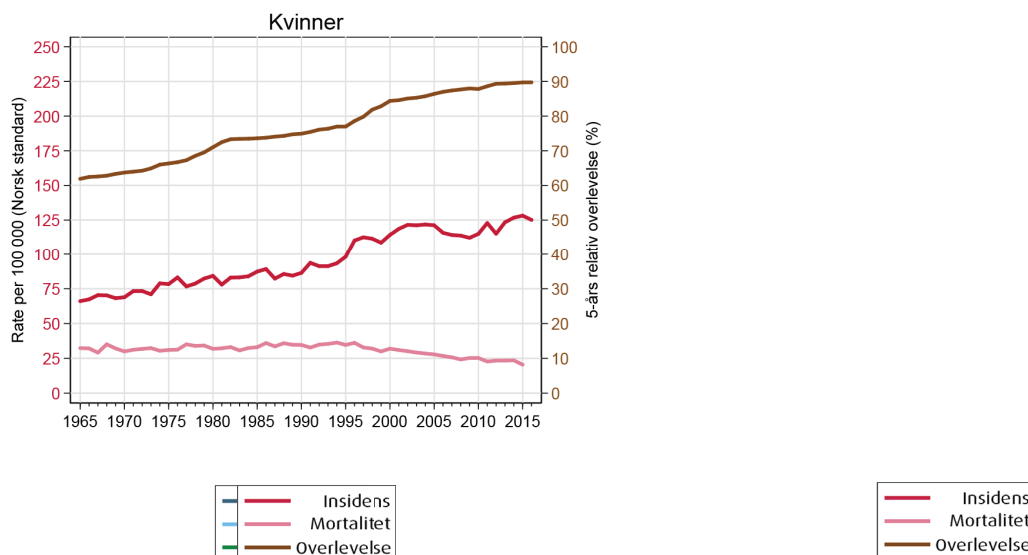
Brystkreft er den vanligste kreftsykdommen blant kvinner. Den utgjør 22 % av alle krefttilfellene hos kvinner totalt, og i 2016 ble 3 371 nye tilfeller oppdaget. Median alder ved diagnose er 62 år. Det har vært en klar økning av brystkreft siden registreringen av kreft startet på begynnelsen av 1950-tallet. Økningen var noe større i perioden da det norske mammografiprogrammet ble innført på slutten av 1990-tallet og frem til 2005. Det siste tiåret har det vært tegn til en utflating.

Insidenstill, 2016	Insidensrate, 2012–16	Forandring i rate (%) fra 2007–11 til 2012–16	Mortalitetsrate, 2015	Overlevelse (%), 2012–16
3 371	123.8	7.0	20.5	89.7

Kartet viser insidensratene i fylkene for perioden 2012–16

Figuren viser utviklingen av insidens, mortalitet og overlevelse i perioden 1965–2016

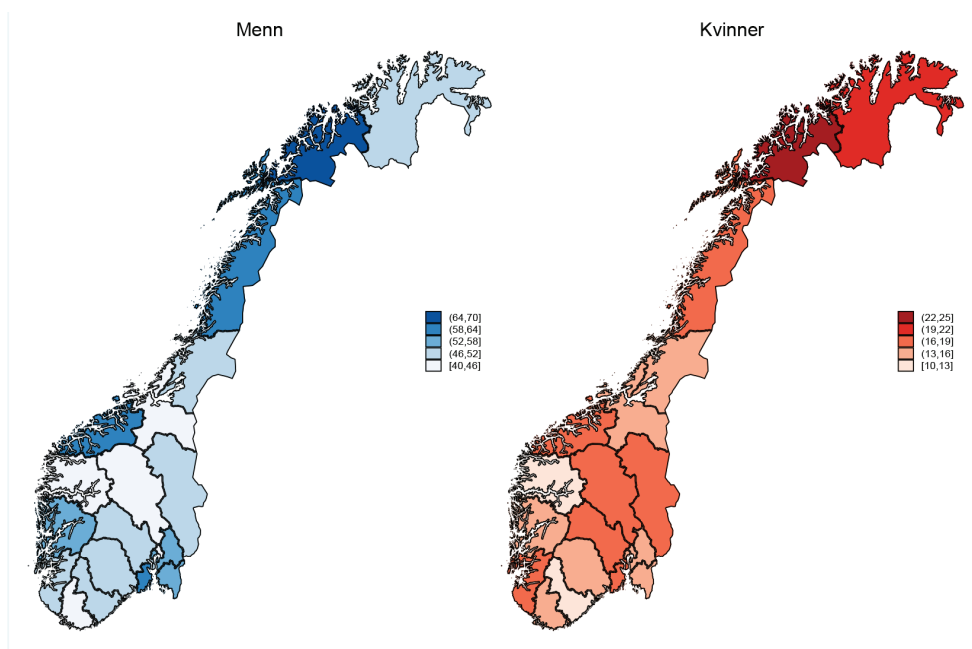

Kreft i blære og urinveier

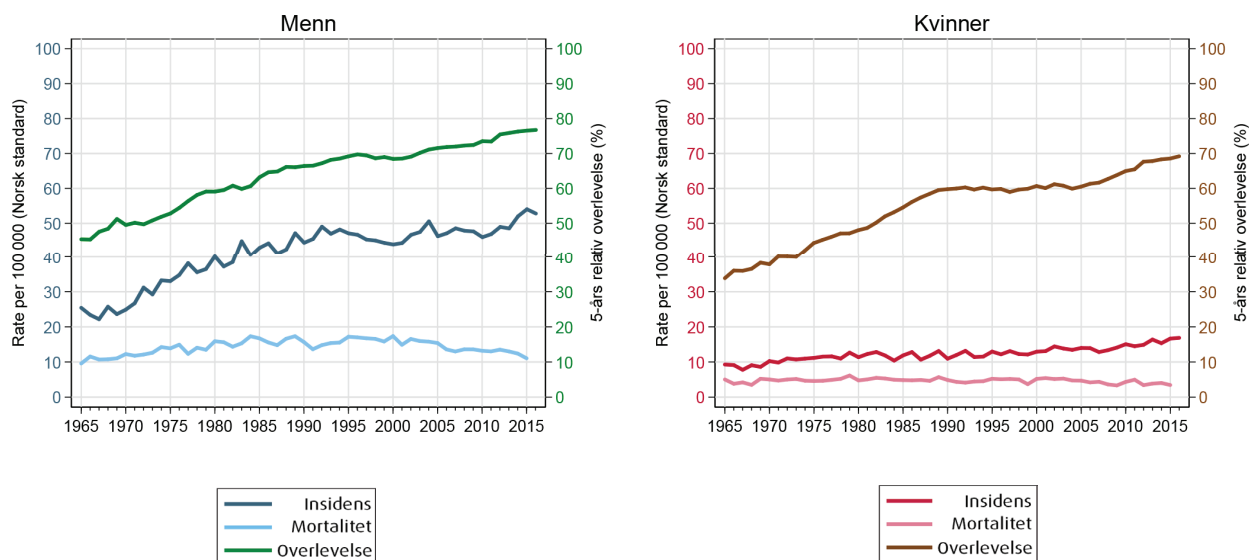
I 2016 ble det registrert 1 759 nye tilfeller av blære- og urinveiskreft. De aller fleste kreftformene opptrer hyppigere blant menn enn blant kvinner, og blærekreft er en av kreftformene med størst forskjell i risiko mellom kjønnene. Menn har mer enn tre ganger så høy insidens som det kvinner har. Denne forskjellen er kjent også fra andre land, og har vært stabil over lang tid. Median alder ved diagnose er 73 år.

Kjønn	Insidenstill, 2016	Insidensrate, 2012–16	Forandring i rate (%) fra 2007–11 til 2012–16	Mortalitetsrate, 2015	Overlevelse (%), 2012–16
M	1 271	51.4	8.4	11.0	76.7
K	488	16.1	15.0	3.5	69.3

Kartet viser insidensratene i fylkene for perioden 2012–16

Figuren viser utviklingen av insidens, mortalitet og overlevelse for alle kreftformene samlet i perioden 1965–2016

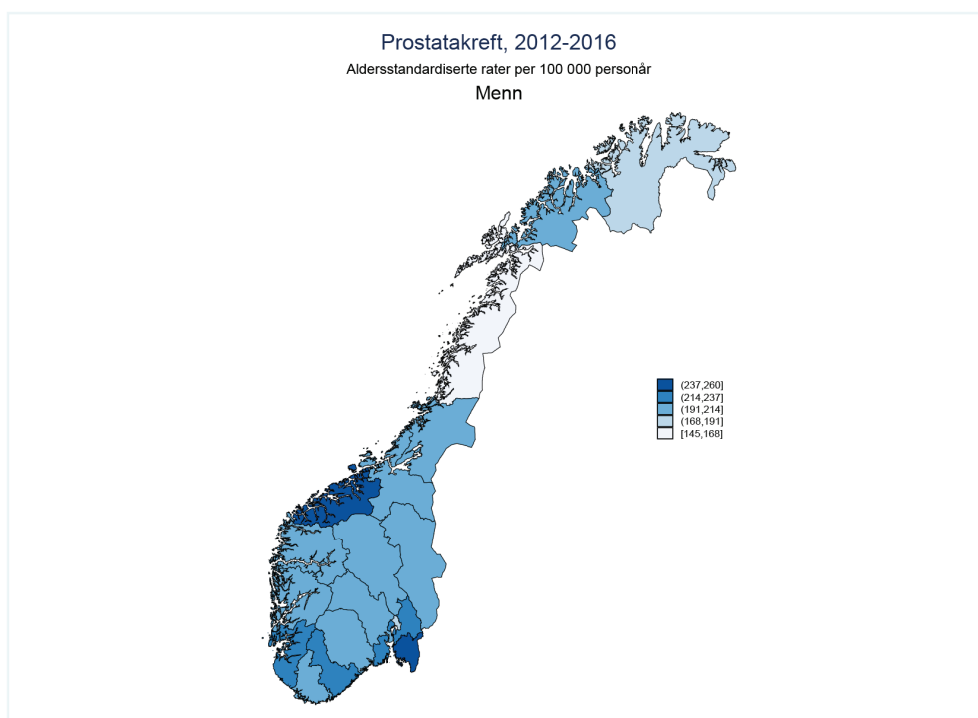

Prostatakreft

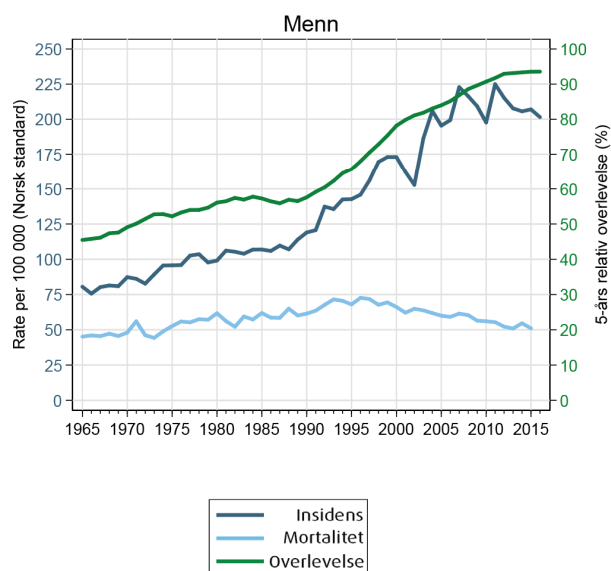
Prostatakreft er den vanligste kreftsykdommen blant menn, og i 2016 ble 5 118 nye tilfeller registrert. Den utgjør 29 % av alle krefttilfellene som oppstår blant menn. Median alder ved diagnose er 69 år. Det har vært en sterk økning i antall tilfeller og i overlevelse siden 1990-tallet, og dette knyttes til økt bruk av PSA-test (prostataspesifikt antigen). De siste 5 årene ser det ut til å være en utflating i insidensratene.

Insidenstill, 2016	Insidensrate, 2012–16	Forandring i rate (%) fra 2007–11 til 2012–16	Mortalitetsrate, 2015	Overlevelse (%), 2012–16
5 118	207.2	-3.2	51.1	93.6

Kartet viser insidensratene i fylkene for perioden 2012–16

Figuren viser utviklingen av insidens, mortalitet og overlevelse i perioden 1965–2016)

Kreftregisteret
23. oktober, 2017

